

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างเครือข่ายการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กโดยการจัดการความรู้ มีการดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 เป็นการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กโดยการจัดการความรู้ โรงเรียนนำร่อง 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านเขาฟ้า โรงเรียนวัดดงข่อย โรงเรียนบ้านหนองตะเคียน โรงเรียนบ้านหนองคู โรงเรียนสามัคคีประชาราษฎร์ โรงเรียนวัดท่านา ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ความต้องการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาและความคิดเห็นต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ศึกษาฐานโรงเรียนบ้านใหม่สามัคคี อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลกที่มีการปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพ จัดทำยุทธศาสตร์แบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนนำร่องโดยการสนทนากลุ่ม (Focus group) และการใช้แผนที่ผลลัพธ์ (Outcome mapping) จัดทำระบบการเก็บข้อมูลและการประเมินตนเองในลักษณะ SAR Online ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยนำผลการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา รอบ 2 ของโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่ายมาวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือธารปัญญา (River diagram) เพื่อให้ทราบถึงโรงเรียนใดพร้อมให้/แบ่งปัน โรงเรียนใดพร้อมเรียนรู้ และจัดเวทีแลกเปลี่ยนโดยการเล่าเรื่อง (Story telling) ขั้นตอนที่ 3 การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายระบบประกันคุณภาพการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดลำดับความต้องการในการพัฒนาตนเองโดยคำนวณค่า PNI

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กโดยการจัดการความรู้

การศึกษาสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ความต้องการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการประกันคุณภาพและความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า โรงเรียนมีสภาพการดำเนินงานสูงสุด คือ มีการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานของสถานศึกษา ความต้องการพัฒนาสูงสุดคือ การสร้างเครื่องมือและเกณฑ์การประเมิน และ การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาต้องอาศัยความร่วมมือของทุกคน

1. 2. การศึกษาการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านใหม่สามัคคีที่มีการปฏิบัติที่ดี สรุปผลการบริหารจัดการโรงเรียนได้ดังนี้ระบบการประกันคุณภาพ

การศึกษาของโรงเรียนบ้านใหม่สามัคคี คือ มีการเตรียมความพร้อมของบุคลากรและแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ ใช้แนวคิดของวงจร PDCA และ ดำเนินการจัดทำรายงานประจำปี การเปลี่ยนความคิดโดยมีหลักคิด “ทำอะไร ทำอย่างไร ทำเพื่ออะไร ทำแล้วได้อะไร” และทำการสำรวจและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นกลไกการประกันคุณภาพเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

1. 3.การกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาโรงเรียนนาร่องโดยการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการสนทนากลุ่ม และการประยุกต์ใช้แผนที่ผลลัพธ์ ผู้เข้าร่วมระดมสมองประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน คณะครู ผู้นำนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน พระสงฆ์ ผู้ปกครอง และนักเรียน

1.4 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ SAR Online เป็นระบบที่ใช้จัดทำรายงานการประเมินตนเอง ระดับโรงเรียน โดยบันทึกข้อมูลโครงการ เอกสารหลักฐาน ผลการประเมินตนเอง ในแต่ละมาตรฐาน แต่ละตัวบ่งชี้ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และทำการบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูล ที่กำหนดไว้ ผู้ตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ตรวจสอบประเมินโดยใช้สิทธิคณะกรรมการเข้าประเมินในระบบฐานข้อมูล ซึ่งภายหลังจากการตรวจประเมินคุณภาพแล้วจะส่งข้อมูลออนไลน์ “รายงานการประเมินตนเองและผลการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน” ปรากฏขึ้นในระบบฐานข้อมูล

2. การสร้างเครือข่ายการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายโดยการจัดการความรู้

2.1 การสร้างเครือข่ายระดับการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนนาร่องพบว่าโรงเรียนที่อยู่ในฐานะ “ผู้แบ่งปัน” ความรู้ มีดังนี้ มาตรฐานที่ 1,8,12 โรงเรียนวัดท่านา มาตรฐานที่ 2 ,6,10,11 โรงเรียนวัดดงข่อย มาตรฐานที่ 3,5 โรงเรียนสามัคคีประชาราษฎร์ มาตรฐานที่ 4 โรงเรียนบ้านเขาฟ้า มาตรฐานที่ 7 โรงเรียนวัดดงข่อยและโรงเรียนบ้านเขาฟ้า มาตรฐานที่ 9 โรงเรียนสามัคคีประชาราษฎร์และโรงเรียนบ้านเขาฟ้า สำหรับโรงเรียนอื่นๆ อยู่ในฐานะ “ผู้เรียนรู้”

2.2 การสร้างเครือข่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนาร่อง พบว่าโรงเรียนที่อยู่ในฐานะ “ผู้แบ่งปัน” มีดังนี้ มาตรฐานที่ 1,2,3 ,12,14 โรงเรียนวัดท่านา มาตรฐานที่ 4,8,13 โรงเรียนสามัคคีประชาราษฎร์ มาตรฐานที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาฟ้า มาตรฐานที่ 6,7 ,10,11 โรงเรียนวัดดงข่อย มาตรฐานที่ 9 โรงเรียนบ้านหนองคู สำหรับโรงเรียนอื่นๆ ของแต่ละอยู่ในฐานะ “ผู้เรียนรู้”

3. การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กโดยการจัดการความรู้ พบว่า การพัฒนาเครือข่ายระบบประกันคุณภาพการศึกษาของ

โรงเรียนเริ่มจากการวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา การเรียนรู้จากโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาแบบมีส่วนร่วม และจัดทำระบบฐานข้อมูลโดยจัดทำการเก็บข้อมูลและประเมินอย่างต่อเนื่องผ่านระบบ SAR Online ใช้เครื่องมือธารปัญญา และเรื่องเล่าเร้าพลัง มาใช้ในการสร้างเครือข่ายการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

The purpose of this research was to contribute an educational quality assurance network for small schools by using knowledge management process. The research was divided into 3 stages of operation. The first stage concerned the development of educational quality assurance system for small sized school by using knowledge management process. There were 6 pilot schools; Ban Khoa Fa School, Wat Dong Khoi School, Ban Nong Takiean School, Ban Nong Du School, Samakkee Pracharaj School, Wat Tha Na School.

This stage aimed to study about current situation of educational quality assurance in schools, need analysis of self development in educational quality assurance, and to receive opinion on the process of educational quality assurance process in schools, field study at Ban Mai Samakkee School, Noen Ma Prang district, Phitsanulok province in which the school reached at good level for educational assurance process, an engaged strategy planning in pilot schools quality development by using focus group and outcome mapping technique, distribute a system for data collection and online self assessment system (SAR Online).

The second stage aimed to analysis the 2nd round of external evaluation result from the Office for National Education Standards and Quality Assessment (ONESQA) of both pilot and network schools by using River Diagram in order to receive information on which school was ready to be giver, to share, or which school was ready to be learner, and giving a chance for sharing information by using story telling.

The third stage aimed to synthesis a model of educational quality assurance network development. Means and Standard Deviation were used for data analysis. Modified Priority Needs Index (PNI) was used for reordering self development.

The research results revealed as follows:

1. The development of educational quality assurance system for small sized school by using knowledge management process

- 1.1 the study of current situation of educational quality assurance process in schools, need analysis of self development in educational quality assurance, and opinion on the process of educational quality assurance in schools found that the school reached at the highest level of educational quality assurance process that was there were operated the educational quality assurance which correlated with the school standard, the highest level of self development was initiative of evaluation tools and criteria, collaboration of everyone in an institution was needed for educational quality assurance system operation.
- 1.2 the field study at Ban Mai Samakkee School, received a good level for educational quality assurance system, can be summarized the educational assurance administration system in the school that the school prepared responsibility person by using PDCA circle, having annual report, sharing opinion based on the guideline that "What to do?, How to do?, Why to do?, and What will receive after the action?". Moreover, the school investigated and followed up for development continuously in order to be used as mechanism in quality assurance for sustainable development.
- 1.3 an engaged strategy planning in pilot schools quality development by using focus group and outcome mapping technique, the participant consisted of school administrators, teachers, student leaders, school board committee, community leaders, monks, students' parents, and students.
- 1.4 The development of educational quality assurance by using SAR Online was used for self assessment of school, complete information in online form via internet network. The information composed of detail of projects, related document, self assessment result in each standards and indicators. All completed details and related documents will be saved as database system of which internal investigator committee will access to check those

information and self assessment result of institution by using username and password provided. After finish the process of assessment, the result will be reported as "Internal Result Report of Self Assessment of Educational Quality Assessment" which saved in the database.

2. The distribution of Educational Quality Assurance Network for pilot and network school by using knowledge management process.

2.1 the distribution of network for pilot school in primary level found that the school which can be knowledge "giver" in each standard details as follows;
 the 1st, 8th, and 12th standard was Wat Tha-Na school,
 the 2nd, 6th, 10th, and 11th standard was Wat Dong Khoi school
 the 3rd, and 5th standard was Samakkee Pracharaj School
 the 4th standard was Ban Khoa Fa school
 the 7th standard were Wat Dong Khoi school and Ban Khoa Fa school
 the 9th standard were Samakkee Pracharaj School and Ban Khoa Fa school
 for other schools were "learner"

2.2 the distribution of network for pilot school in Basic Education level found that the school which can be knowledge "giver" in each standard details as follows;
 the 1st, 2nd, 3rd, 12th, and 14th standard was Wat Tha-Na school,
 the 4th, 8th, and 13th standard was Samakkee Pracharaj School,
 the 5th standard was Ban Khoa Fa school,
 the 6th, 7th, 10th, and 11th was Wat Dong Khoi school,
 the 9th standard was Ban Nong Du school
 for other schools were "learner"